

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيَّكَ الْحُجَّةَ بْنِ الْحَسَنِ
 صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ
 فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ
 وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقَائِدًا وَنَاصِرًا وَدَلِيلًا وَعَيْنًا
 حَتَّى تُسْكِنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا

تقدیم به ساحت مقدس

امام عصر عجل الله فرجه حجت بن الحسن العسكري

ذخیره الهی در جهان، سستی که همواره تکیه گاه منظران در گردباد حوادث است،

و یادش مایه دلگرمی و طغورش خواته درمندان و مظلومان عالم است

نیز به شهدا که مجاهدت و مظلومیت شان زمینه ساز حکومت مهدوی است؛

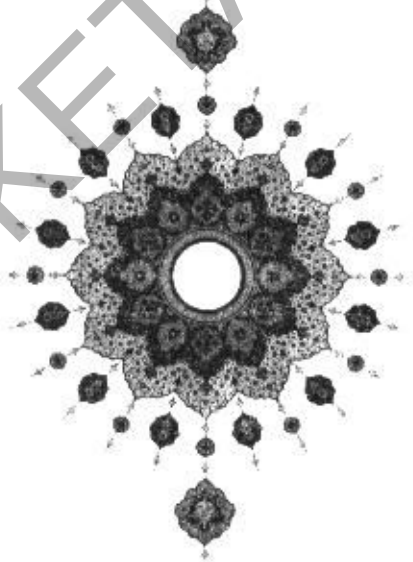
امید می برم والدین مرحوم که از طفولیت عشق امام عصر عجل الله فرجه

را در وجودم پرورانده اند، پاداش این نوشته تسهیم باشند.

خورشید در نقاب

بررسی چرایی و چگونگی ولایت امام عصر علیه السلام
بر آدم و عالم

□ محمدرضا زارع

سرسنځه	: زارع، محمد رضا، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پندآور	: خورشيد در نقاب: بررسی چرایی و چگونگی ولایت امام عصر بر آدم و عالم/محمد رضا زارع؛ ویراستار حسین ثنائی،
مشخصات نشر	: قم: امیرالعلم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۴ ص.
شابک	: 978-964-7955-76-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: محملین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۱۲۵۵ ق -
موضوع	: محملین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۱۲۵۵ ق. — غیبت
موضوع	: Muhammad ibn Hasan, Imam XII — Occultation
موضوع	: مهدویت
موضوع	: Mahdian
موضوع	: امامت
موضوع	: Imamate
موضوع	: ولایت
موضوع	: Sainthood
موضوع	: ولایت فقیه
موضوع	: Wilayat al-faqih
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷، ۲۲۲/۱۲۲۲ BP
رده بندی دیوبی	: ۲۹۷/۴۶۲
شماره کتیشناسی ملی	: ۵۳۹۸۶۳۴

خورشید در نقاب (بررسی چرایی و چگونگی ولایت امام عصر ع بر آدم و عالم)

- مؤلف: محمد رضا زارع
- ویراستار: حسین ثنائی
- ناشر: امیرالعلم
- ناظر چاپ: محمد علی نیکدل
- صفحه آرا و طراح جلد: عباس فریدی
- تیرت چاپ: اول / ۱۳۹۷
- شابک: ۷۶-۷۹۵۵-۹۶۴-۹۷۸
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

قم: ۰۹۱۹۷۴۷۰۷۴۲ - ۰۹۰۲۵۳۷۸۳۱

دزفول: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود ع

مؤلف: ۰۹۱۰۲۰۴۶۴۳۹

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر برای مؤلف محفوظ می‌باشد

فهرست مطالب

۱۱	 مقدمه
----	-------------

فصل اول: کلیات و مفاهیم ۱۵

۱۶	 الف. تعریف و تبیین موضوع
۱۷	 ب. ضرورت، اهداف و انگیزه طرح موضوع
۱۸	 ج. پیشینه تحقیق
۱۹	 د. سوالات تحقیق
۱۹	 هـ. فرضیه تحقیق و روش آن
۲۰	 و. مفهوم شناسی
۲۰	 ۱. امامت
۲۲	 ۲. امام غایب
۲۳	 ۳. ولایت تکوینی
۲۴	 ۴. ولایت تشریعی

فصل دوم: امامت در اندیشه اسلامی ۲۷

۲۸	 مقدمه
۲۹	 الف. امامت در اندیشه غیر امامیه
۲۹	 ۱. امامت در اندیشه معتزله
۳۱	 ۲. امامت در اندیشه اشاعره
۳۴	 ب. امامت در اندیشه امامیه
۳۵	 ۱. امام و امامت از دیدگاه عالمان امامیه
۳۷	 ۲. راه تعیین امام در مذهب شیعه امامیه
۳۸	 ۳. شرایط امام از دیدگاه امامیه
۳۸	 یک. عصمت
۴۱	 دو. علم و معرفت
۴۲	 سه. افضلیت
۴۳	 ۴. وظایف امام از دیدگاه امامیه

- ۴۳..... یکد. مرجعیت دینی
- ۴۵..... دو. مرجعیت سیاسی
- ۴۵..... سه. ولایت معنوی (باطنی)
- ۴۷..... ج. مقایسه دیدگاه امامیه و اهل سنت (کانون اشتراک و افتراق دیدگاهها)

فصل سوم: مرجعیت دینی امام غایب علیه السلام در عصر غیبت..... ۵۳

- ۵۴..... مقدمه
- ۵۶..... گفتار اول: بررسی دیدگاه عالمان امامیه در مرجعیت دینی امام غایب علیه السلام
- ۵۶..... الف. فضیلت امام معصوم نسبت به سایر مردم
- ۵۷..... ب. چگونگی مرجعیت دینی امام غایب علیه السلام
- ۶۶..... نتیجه سخن
- ۶۷..... گفتار دوم: مرجعیت دینی نواب و فقها در عصر غیبت..... ۶۷
- ۶۷..... مقدمه
- ۶۸..... الف. امامان و سازمان و کالت
- ۶۸..... ب. عوامل شکل گیری سازمان و کالت
- ۷۰..... ج. دوره نیابت عام یا پیشوایی فقیهان
- ۷۲..... نتیجه سخن

فصل چهارم: حاکمیت و مرجعیت سیاسی امام غایب علیه السلام در عصر غیبت..... ۷۵

- ۷۶..... گفتار اول: ادله حاکمیت سیاسی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام
- ۷۶..... مقدمه
- ۷۸..... حق حاکمیت سیاسی پیامبر صلی الله علیه و آله و ادله آن
- ۸۱..... حق حاکمیت ائمه معصومین علیهم السلام و دلایل آن
- ۸۱..... ۱. آیه التبیانی اولی بالمؤمنین
- ۸۲..... ۲. آیه اولوالأمر
- ۸۸..... نتیجه سخن
- ۹۰..... گفتار دوم: بررسی موضوع ولایت فقها در عصر غیبت..... ۹۰
- ۹۰..... مقدمه
- ۹۳..... الف. مفهوم ولایت فقیه
- ۹۵..... ب. ادله اثبات ولایت فقیه در عصر غیبت

۹۵.....	یک. دلیل عقلی بر ولایت فقیه
۹۸.....	دو. دلیل نقلی بر ولایت فقیه
۱۰۸.....	نتیجه سخن

فصل پنجم: تبیین ولایت معنوی امام غایب علیه السلام..... ۱۰۹

۱۱۰.....	مقدمه:
۱۱۴.....	گفتار اول: ولایت تکوینی
۱۱۴.....	الف. ولایت تکوینی، ولایتی ساری و جاری در عالم
۱۱۶.....	ب. ولایت در لغت و اصطلاح
۱۱۹.....	ج. ولایت همان تفویض نیست
۱۲۰.....	د. ادله ولایت تکوینی
۱۲۰.....	یک. ادله عقلی
۱۲۳.....	دو. ادله نقلی
۱۲۵.....	ه. ولایت تکوینی امام زمان علیه السلام
۱۳۰.....	و. چگونگی ولایت تکوینی امام عصر علیه السلام بر هستی
۱۳۰.....	یک. امام و هدایت باطنی انسان
۱۳۵.....	دو. امام و نظام آسمان و زمین
۱۳۶.....	سه. امام و نظام هستی

گفتار دوم: ولایت تشریعی..... ۱۳۸

۱۳۸.....	مقدمه
۱۴۰.....	الف. ولایت تشریعی خداوند
۱۴۳.....	ب. ولایت تشریعی پیامبر
۱۴۳.....	ج. دلایل نقلی ولایت تشریعی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله
۱۴۶.....	د. امامان معصوم، والیان پس از پیامبر و وارثان ولایت تشریعی او
۱۴۹.....	پاسخ به چند پرسش
۱۵۳.....	ه. فواید ولایت تشریعی امام عصر علیه السلام و اعتقاد به آن
۱۵۳.....	یک. تأثیرات اخلاقی - اعتقادی
۱۵۴.....	دو. نگرهبانی دین از تحریف و بدعت
۱۵۷.....	سه. امکان ملاقات و استفاده از رهنمودهای آن حضرت علیه السلام
۱۵۹.....	چهار. انتظار و امیدبخشی

پنج. نقی حاکمیت طاغوت و مبارزه با نظام‌های استکباری.....	۱۶۱
شش. ارتقای سطح معنویت و اخلاق در فرد و جامعه.....	۱۶۳
گفتار سوم: امام عصر علیه السلام حقیقت انسان کامل.....	۱۶۵
مقدمه.....	۱۶۵
امام زمان علیه السلام انسان کامل از منظر عرفان.....	۱۶۶
۱. تعریف انسان کامل.....	۱۶۶
۲. ضرورت شناخت انسان کامل.....	۱۶۷
۳. جایگاه انسان کامل در نظام هستی.....	۱۷۰
یک. انسان کامل مظهر اسمای حسنی الهی.....	۱۷۰
دو. انسان کامل و خلافت الهی.....	۱۷۲
سه. وجود هر زمان یک انسان کامل در هر زمان.....	۱۷۵
چهار. حضرت مهدی علیه السلام انسان کامل معاصر.....	۱۷۶
نتیجه سخن.....	۱۷۸
گفتار چهارم: امام زمان علیه السلام واسطه فیض از منظر فلسفه.....	۱۸۰
الف. لزوم واسطه در فیض.....	۱۸۲
ب. وجود امام علیه السلام مصداق واسطه فیض.....	۱۸۴
ج. جلوه‌های فیض امام عصر علیه السلام	۱۸۶
۱. امام وسیله در هدایت تکوینی.....	۱۸۷
۲. امام، واسطه طلب حاجات از خدا.....	۱۹۰
۳. امام، رکن نگاه دارنده زمین.....	۱۹۱
۴. امام واسطه نزول رحمت.....	۱۹۳
۵. امام، ادامه دهنده وظایف پیامبر از منظر کلامی.....	۱۹۶
قاعده لطف و تداوم شئون نبوت.....	۱۹۷
برهان لطف و غیبت امام زمان علیه السلام	۲۰۱
سخن پایانی.....	۲۰۵
فصل ششم: آثار و برکات وجودی و حضوری امام عصر علیه السلام.....	۲۰۷
مقدمه.....	۲۰۸
گفتار اول: آثار و برکات امام غایب علیه السلام در عصر غیبت.....	۲۱۰
الف) امام و هدایت باطنی.....	۲۱۰

ب. امامان، امان برای ساکنان زمین..... ۲۱۳

ج. امام و نجات بخشی شیعیان از گرفتاری‌ها و شر دشمنان..... ۲۱۷

د) امام سبب نزول رحمت..... ۲۱۹

ه. امام واستجاب دعا..... ۲۲۰

گفتار دوم: آثار و برکات امام علیه السلام در عصر ظهور..... ۲۲۳

مقدمه..... ۲۲۳

الف) دعوت به اسلام حقیقی و مبارزه با ستمگری..... ۲۲۴

ب) توجه دادن به اصل مفاهیم قرآن..... ۲۲۵

گفتار سوم: آثار و برکات امام زمان علیه السلام در عصر حکومت..... ۲۲۸

الف، عدالت گستری..... ۲۲۸

ب. بهار شکوفایی علم و دانش..... ۲۲۹

ج. پیشرفت صنعت و تکنولوژی در پرتو دولت مهدوی علیه السلام..... ۲۳۰

د. معنویت و پرهیزکاری در دولت مهدوی علیه السلام..... ۲۳۱

ه. امنیت در دولت مهدوی علیه السلام..... ۲۳۲

گفتار چهارم: آثار و برکات اخروی اعتقاد به امام غایب علیه السلام..... ۲۳۵

مقدمه..... ۲۳۵

الف. شاهد بر اعمال و عرضه آن..... ۲۳۷

پارهای از آثار نظارت امامان بر اعمال امت..... ۲۴۰

ب. امام، وسیله و راه نجاتی به سوی خدای متعال..... ۲۴۱

ج. منتظران امام غایب علیه السلام و حضور در کنار حوض کوثر..... ۲۴۲

د) امام وقبولی اعمال..... ۲۴۳

ه. امام و شفاعت..... ۲۴۴

خاتمه..... ۲۴۷

کتابنامه..... ۲۵۵

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين

بی شک مسئله امامت از اصول بنیادین اعتقادی و فکری با پیشینه دراز و پر اهمیت در حوزه دین پژوهی و هندسه معرفتی مسلمانان است. جدال بی پایان اندیشمندان جهان اسلام در مواجهه با پرسش ها و شبهه های کهن و تازه در این موضوع نشانه ای گویا از ضرورت بازخوانی آن در هر عصر و دوره ای دارد. همواره متفکران شیعه امامیه از گذشته دور تا به امروز کوشیده اند بر پایه اصول علمی بر گرفته از آموزه های قرآن کریم و روایات حضرات معصومین (علیهم السلام) و مبانی عقلی مبتنی بر فطرت انسان، موضوع امامت و ابعاد مختلف آن را به زبان و بیان روشن تعریف و تفسیر نمایند و از این رهگذر جویندگان حق و حقیقت را با اصلی از اصول فکری و اعتقادی اسلام آشنا و آگاه سازند. بدین سان در چهارچوب فکری و نظری امامت اهل بیت برگزیده و شایسته از خاندان رسالت (علیهم السلام) مسئله مهدویت از سوی صاحبان اندیشه و قلم مورد توجه جامعه علمی و عمومی قرار گرفته است. بررسی زوایای گوناگون این مسئله از وقت تولد حضرت مهدی آل محمد (علیهم السلام) و غیبت و شرایط حاکم بر آن تا مسئله ظهور و تشکیل حکومت جهانی از جمله مباحثی است که در اطراف آن ها سئوالات و گاه شبهاتی از ناحیه ناآگاهان یا مخالفان و معاندان مذهب شیعه امامیه بیان شده و می شود. از این رو بازشناسی مسئله مهدویت با تکیه بر آموزه های قرآن و گنجینه سرشار از معارف الهی روایات نبوی و علوی نیاز جامعه دینی ما به شمار می آید.

نوشته ای که پیش روی خوانندگان ارجمند و پژوهشگران خردمند به نام «خورشید در نقاب» قرار گرفته است محصول تلاش علمی - پژوهشی دانشور کوشا و دل بسته به ترویج و تبلیغ مرام و مکتب اهل بیت (علیهم السلام) و المسلیمن جناب آقای محمدرضا زارع دزفولی زید عزه است.

نویسنده این سطور و خطوط، از زمان تکوین تا تدوین این دستاورد علمی شاهد همت بلند آفریننده اثر یار شده بوده است. از خداوند تعالی در خواست دارم تا این نوشته بتواند گامی در راه شناخت عمیق تر و بیشتر آخرین ولی برگزیده الهی حضرت ولی الله الاعظم (علیه السلام) باشد و به نگارنده این اثر توفیق افزون در راه خدمت به اسلام و مکتب اهل بیت (علیهم السلام) کرامت فرماید آمین.

تقریظ حجت الاسلام والمسلمین

علیرضا عظیمی فر

مقدمه

زندگی این جهانی آدمی سرشار از رنج و دشواری و آکنده از بی‌عدالتی و نابرابری است. آدمیان - به اقتضای ضرورت و جبر حاکم بر طبیعت باشد یا به مقتضای بلوغ فکری و عقلانیت - زندگی جمعی را بر حیات انفرادی ترجیح بخشیده‌اند؛ برای سامان‌بخشی زندگی گروهی دست به تدوین قانون زده‌اند؛ سازوکارهای تحقق قانون و تفوق آن را بر خواست فردی افراد، اندیشیده و تمهید کرده‌اند؛ گاه به اراده خویش بر اندام حاکمان، جامه حکمیت و مسئولیت درانداخته و گاه تحت سیطره استبداد حاکمان به تن در دادن فرمان حاکم ناگزیر شده‌اند.

باری؛ چه در دوردست‌ها که روابط اجتماعی مردم بسیط بود و زندگی بر مدار سنت می‌چرخید و چه اینک که روابط درهم تنیده و توپرتوی اجتماعی، فراغت و فرخی را از آدمی بازستانده و چرخ توسعه و مدرنیته همه‌گاه و همه‌جا، چنبره خویش را بر نهاد و نهان حیات جمعی بشری بازنمایانده است، آدمی از نبود عدالت و مظلومیت درستی و صداقت رنج کشیده است و از

این که دیو و دروغ به ستیزه با حقیقت و راستی برخاسته‌اند، جانی ملول و جهانی دردآلود و غماندود داشته است.

گزارش‌های تاریخی این نکته را عیان و آشکار می‌کند که تصور برهه‌ای از تاریخ که در آن انسان یا ابرناسانی که چهره از نقاب پنهانی می‌شوید و بر بیدادگران پهنه هستی می‌شورد و صلح را بر ستیز و داد را بر دروغ و درستی را بر کژی و برابری را بر بیدادگری و خیر را بر شر و یکرنگی را بر نیرنگی و نور را بر تاریکی غلبه و قدرت می‌بخشد، کمی از آلام بشر می‌کاسته و ذهن و ضمیر او را معطوف به آن روزگاران نیامده و در انتظار، مشعوف و خرسند می‌داشته است. اگر «آرمانشهر» فیلسوفان را ترجمانی از «دور و دیار منجی» ندانیم، دست کم گزاره‌های همه ادیان، بشر را در انتظار «موعود»ی فرامی‌خواند که ظهور او پایان و افول همه ستم‌ها و سختی‌هایی است که روح و راحت انسان را در همه تاریخ می‌آزرده است. انگار همه ادیان - خصوصاً آسمانی و ابراهیمی - در این نکته متفق القولند که در پاره پایانی زمان، موعودی خجسته، تابناک و توانمند طلوع می‌کند و تیمارگر انسان آزرده و خسته، نظم و عدالت را به وی ارزانی می‌بخشد و رستگاری ابدی انسانی را رقم می‌زند. او را چه بر اساس تعالیم اسلام، «مهدی» بخوانیم و چه بر اساس تورات، «ماشیح» و چه در اندیشه زردشتی‌گری، «سوشیانس» حقیقتی است انکار ناشدنی که بساط همه منکران حقیقت و دشمنان عدالت را یکجا برخواهد چید و انسان در عصر حکومت و حضور او از جام عدالت و

حقیقت سیراب و در جهان آراسته به خلوص و نا درهم آمیختگی کامیاب خواهد شد.

باری؛ این دفتر که به طرح مباحث مهدوی زینت و - شاید - وزانت یافته است، می‌کوشد با تحقیق علمی - و بر خلاف سبک و صیغه سیاسی بحث مهدویت که در سال‌های اخیر به ابزاری برای بهره‌وری تبدیل شده،^۱ ولایت امام عصر (عج) را در دوران غیبت و در کل نظام هستی تقریر و تبیین کند که تا این موضوع به شکل علمی شکافته نشود، سایر مباحث مربوط به مهدویت، آشکاری نخواهد یافت. متفکران امامیه با اثبات این‌که ولایت امام عصر، تالی تلو ولایت تکوینی و تشریعی رسول اکرم (ص) است، ضرورت وجود امام عصر را در دوران غیبت ثابت کرده‌اند. به عبارت دیگر، منصب ولایت تکوینی و تشریعی پیامبر عظیم‌الشان اسلام با مرگ و رحلت او رها و بی‌متولی نخواهد بود و امامان شیعه که هم به عصمت و طهارت زینت و آراستگی یافته‌اند و هم بر اساس دیدگاه امامیه، منصوب و منتخب خداوند، عهده‌دار آن کرسی خالی برای حراست از دین و پایایی و پویایی توأمان آن خواهند بود و اینک - در عصر غیبت و محرومیت - که خاکیان از حضور در محضر آخرین خلقه از سلسله امامان معصوم، محرومند، خورشید فیض و فراخنای لطف امام، هرچند از پشت ابر مستوریت و پنهانی بر زمین و زمان گرما و حیات و هستی می‌بخشد و تا آن

۱. آیت‌الله سبحانی در شهریور ۱۳۹۰ هشدار داده بود که مسئله مهدویت در سال‌های اخیر به ابزاری برای بهره‌وری (سیاسی) تبدیل شده است.

هنگام که اراده حق به طلوع خورشید ابرآگین و تابناکی ماه پرده‌نشین تعلق نگرفته است، همگان - هم‌زبان باشند یا ناهم‌زبان و بر یک کیش باشند یا ناهم کیش - در سیطره ولایت و عطوفت امامند و آن حضرت پاسبان دین خدا در عصر دوری و مستوری است.

این نوشتار پاسخ‌گوی چگونگی جایگاه امام زمان علیه السلام در نظام هستی و چگونگی تحقق ولایت تکوینی و تشریعی آن حضرت علیه السلام در زمان غیبت بر مبنای عقاید حقه شیعه امامیه است که با دلایل عقلی و نقلی، وجود امام معصوم علیه السلام ثابت می‌شود و مبنای آن، وجود امام زمان علیه السلام به عنوان واسطه فیض الهی از اهداف آفرینش و برای تکامل و سعادت بشر، ضروری قلمداد می‌گردد.

در این جا لازم می‌دانم از همه بزرگوارانی که در تهیه این اثر، یاری‌گر بنده بوده‌اند به‌ویژه اساتید ارجمند و حجج اسلام آقایان، رحیم لطیفی، علیرضا عظیمی‌فر، محمود ملکی راد، حسن ملایی و برادر فاضلم آقای حسین ثنایی که زحمت ویراستاری و مقدمه کتاب را تقبل نموده‌اند تشکر کنم. همچنین قدردانی همسرم که با صبوری و حمایت‌های خود، مشوق بنده در این راه بودند، هستم.